

INTERVIEW JOEP VAN LIESHOUT

‘Ik ga de skyline van Rotterdam veranderen’

Joep van Lieshout is misschien wel de onbekendste bekende kunstenaar van Nederland. Tijdens de Art Rotterdam Week is er een theatervoorstelling over zijn werk te zien. Zelf broedt hij op plannen voor het gebied Merwe-Vierhavens, op de grens van Rotterdam en Schiedam.

Nadia Berkelder

‘Hier, deze is leuk voor de foto”, zegt Joep van Lieshout tijdens een rondleiding langs het werk dat hij thuis heeft staan. Hij grijpt een grote gele bal, een brok kunststof die nog het meest lijkt op een enorm stuk kaas. „Dat is een helm”, gniffelt hij. Hij zet ’m op zijn schouders. „Dan hoeft mijn hoofd er tenminste niet op.”

Binnenkort is er een theatershow rond jouw werk. Waarom doe je eigenlijk mee aan De Grote Kunstshow?

„Weet ik eigenlijk niet. Het is ook een beetje onduidelijk voor me. Heel veel mensen verwachten dat ik zelf optreed. Eerlijk gezegd vind ik het doodeng. Heb je die theaterposter gezien? Ik sta er levensgroot op. Eigenlijk lever ik alleen het decor aan voor de voorstelling. Ik weet niet in hoeverre de mensen die de show maken mijn werk écht kennen. Of in hoeverre ze het verhaal aanpassen om het *entertaining* te maken. Het is best mogelijk dat er straks dingen worden gezegd die helemaal niet van mij afkomstig zijn.”

„Ik vind het interessant om buiten mijn eigen vakgebied te opereren. En ik heb gehoord dat ze het leuk doen. Maar ja, ik heb geen idee wat er gaat gebeuren.”

Vorig jaar kwam Van Lieshout in het nieuws toen het Louvre in Parijs zijn kunstinstallatie *Domestikator* weerde van een kunstbeurs in de Tuilerien, een park in het centrum van de Franse hoofdstad. De installatie zou een geabstraheerd mens voorstellen dat geslachtsgemeenschap heeft met een dier.

Theatermaker Johan Idema zegt dat hij een groter publiek voor je wil. Hij vindt ook dat je te weinig aandacht krijgt in Rotterdam.

„Echt? Voor mij kan er geen aandacht genoeg zijn, maar ik vind helemaal niet dat ik zo weinig aandacht krijg in Rotterdam, helemaal niet. Over aandacht heb ik niet te klagen. Ik klaag sowieso niet zo graag, dus nee. Ik doe er liever iets aan als iets me niet bevalt.”

Is dat de reden dat je hier in het havengebied een eigen werkplaats en een tentoonstellingsruimte hebt? Wat zijn je plannen daarmee?

„We zijn vooral bezig met verbouwings- en nieuwbouwplannen. Uiteindelijk moet het hier een enorm groot pretpark worden. Een leuke plek waar kunst en leven, en serieus en niet serieus hand in hand gaan. We hebben plannen voor de bouw van een groot museum, een hotel, een restaurant en woningen. Echt behoorlijk groots ja. Daar zijn we nu mee bezig. Het komende jaar worden die zover uitontwikkeld dat het uitvoerbaar gaat worden. Het worden gebouwen van zeventig meter hoog, van achttien verdiepingen ofzo. Ambitieuze? Ja, maar dat is niet zo moeilijk hoor. Het zijn gebouwen. Je maakt ze gewoon wat groter.”

Hij schatert. „Nee, het is best moeilijk. Je krijgt te maken met regelgeving en vergunningen, dat soort dingen. Maar ja, kunst maken is ook moeilijk. Gebouwen maken is ook moeilijk, dus dat maakt niet uit. En als het niet moeilijk zou zijn, zou ik het ook niet leuk vinden.”

En tussendoor blijf je hier in je atelier werken?
„Ja dat is wel de bedoeling.”

Waarom doe je dat?

“Het wordt hier straks één groot pretpark, waar serieus en niet serieus hand in hand gaan

„In mijn atelier werken?”

Nee, er zoveel omheen maken. Je zegt net dat kunst maken zo moeilijk is...

„Omdat ik continu uitdaging wil hebben. Ik zie mijn werk niet als een opeenvolging van werken, ik zie het meer als een grote vertelling, één verhaal. En dat wil ik graag tot uitdrukking brengen. Dat kan als je veel mogelijkheden hebt. Het uiteindelijke doel is één grote installatie te maken van duizenden vierkante meters. Het wordt een installatie waarin mensen ook kunnen slapen en eten. De bouwwerken zijn grote beelden, enorme kunstwerken. En in die kunstwerken zitten weer kleine kunstwerken en kamers en keukens.”

„Je vroeg waarom ik dat doe? Nou, omdat het moeilijk is. En ook omdat het mogelijk is. Ik denk ver in de toekomst, wil dat het hier de komende eeuwen blijft functioneren. Op het moment dat je een mechanisme maakt, gebouwen, dan komen er ook weer middelen uit om programmering te doen. Eigenlijk maak ik een soort machientje.”

Een machientje om geld te genereren om kunst

DE GROTE KUNSTSHOW

Joep van Lieshout als theatervoorstelling

Joep van Lieshout wordt theater. Tijdens Art Rotterdam is een theatershow te zien die draait om het werk van de Rotterdamse beeldend kunstenaar.

De Grote Kunstshow is bedacht door Johan Idema. Hij probeert via theatervoorstellingen een ander publiek voor beeldende kunst aan te boren. Mensen kopen een theaterkaartje, gaan zitten en krijgen een reeks kunstwerken te zien, aangekleed met bijvoorbeeld muziek, theater, dans, video of een praatje. „Het bijzondere is dat je het samen beleeft”, vertelt Idema. „In een museum ben je vaak alleen. In een museum neem je misschien een seconde of tien om een kunstwerk te bekijken, bij de Grote Kunstshow kijk je wel tien minuten.”

Joep van Lieshout is de eerst levende Nederlandse kunstenaar die een eigen Grote Kunstshow krijgt. Hiervoor werden bijvoorbeeld collecties van musea getoond. En dat is niet voor niets, want Idema is een groot bewonderaar van Van Lieshout. „Hij verdient veel meer aandacht in Rotterdam. Veel mensen weten niet eens dat hij hier werkt. Hij is een van de populairste hedendaagse kunstenaars en hij is een van de weinige kunstenaars in Nederland die er een eigen werkplaats op na houdt. Ik vind zelfs dat Van Lieshout hier een eigen museum zou moeten hebben.”

Het werk van Van Lieshout is bij uitstek geschikt om in het theater te presenteren, vindt Idema. „Hij denkt na over systemen, over werelden. Zijn werk gaat altijd over iets groters: energie, verkwisting, menselijke verhoudingen, consumeren. Er zitten allerlei lagen in. Door het werk in het theater te presenteren, kunnen mensen heel goed kennismaken met Van Lieshouts werk. We proberen een lijn te laten zien in zijn oeuvre.”

De Grote Kunstshow over Atelier Van Lieshout, gepresenteerd door Lucas de Man, met Club Gewalt, WLDRF, Floris van Delft, Sacha Bronwasser, Rick Stegerda en Wouter Vanstiphout. Op 11 februari, 11.00 (familieversie), 14.00 en 16.00 uur in Theater Rotterdam.

mogelijk te maken? Of is dat te plat?

„Nee, dat is niet te plat. Kijk, als je kunst maakt, kost dat geld. Kunst verkopen blijft altijd moeilijk, zeker voor mijn werk dat meestal vrij groot is en ingewikkeld. Daar zijn weinig klanten voor. Het maakt mij niet uit waar het geld vandaan komt.“

Nu heb je hier een werkplaats, een opslagloods en een tuin met beelden. Hoe ziet het er straks uit?

„Het zijn grote beelden, die gebouwen. Sculpturen. Je kunt van de buitenkant wel zien dat het geen normale gebouwen zijn. Het worden iconen. Iconen zoals Rotterdam er natuurlijk meer heeft. Zoals de Euromast, de Markthal of de Erasmusbrug. De skyline van Rotterdam zal veranderen. Ik heb inmiddels één gebouw behoorlijk uitgewerkt, van een ander gebouw hebben we op dit moment alleen nog schetsen. Binnen een half jaar heb ik wel een voorlopig ontwerp. Dan kunnen we zien of het bouwbaar is, wat het gaat kosten en dan kunnen we ook zien of we klanten kunnen krijgen. Een uitbater voor een hotel of een investeerder.”

▲ Joep van Lieshout in zijn huis, met een kunstwerk op zijn schouders.

FOTO SANNE DONDEERS

“**Als je hier over tien jaar komt, ziet het er uit als de Kop van Zuid**”

Wat vind jij eigenlijk van Rotterdam? Je zat met Atelier Van Lieshout eerst in een ruig uithoekje hier in het Merwe-Vierhavensgebied, maar de stad rukt steeds verder op.

„Ja, het is een voordeel als de stad leuker wordt. Het is ook leuk als je daar zelf een rol in kunt spelen. Als ik hier huurder was, werd ik er misschien uitgetrapt. In dit geval zijn er voor mij een heleboel mogelijkheden, dus vind ik het ook goed om daaraan mee te doen. Maar wat jammer is: elke keer verliest de stad iets van haar rauwheid, van de havens. Als je hier over tien jaar terugkomt, ziet het er hier uit als de Sint Jobsweg of de Kop van Zuid. Maar dan wel een Kop van Zuid met drie rare gebouwen.”

„Rotterdam verandert snel. Het is echt een hippe stad. Neem Katendrecht, dat is leuk geworden. Ik mis natuurlijk mijn favoriete Black Sea Bar, dat was zo'n echte Rotterdamse kroeg met een paaldanspaal. Het is wel écht een leuk gebied geworden, het heeft nog steeds karakter. Ik denk dat ze het hier wat anders willen hebben, met werkplaatsen, kleine productiebedrijfsjes. Dit moet een industriegebiedje worden.”

Zou je zelf een kaartje kopen om naar kunst te gaan kijken in het theater?

„Nee. Als ik naar het theater ga, moet het knetterhard zijn of knetterbijzonder. Ik hou van confronterende dingen. De Wiener Aktionisten, ken je die? Dat vind ik leuk, dan gebeurt er wat. Mannen die naakt over het podium liepen, schapen slachten. Eentje heeft zelfs zijn pik afgesneden op het toneel.” Lachend: „Ja inderdaad, dan gebeurt er wat. Als ik naar toneel ga, is het vaak wat experimenteler.”

Jouw werk leent zich best goed voor theater.

„Ja, dat denk ik ook. Wat ik interessant vind is om met ander publiek, op een andere manier te communiceren. Dat vind ik op zich goed. Het is alleen dat ik zelf niet weet wat er gaat gebeuren. Ik heb er zelf geen controle over. Ja, dat vind ik wel heel lastig.”

„Ik zei net dat ik het doodeng vind, maar het zou niet goed zijn als dat te veel naar voren komt. Ik vind het hartstikke leuk dat ze het doen. En ze doen het hartstikke goed volgens mij. Ze gaan er heel zorgvuldig mee om.”